

METRO 3

UITBREIDINGSPROJECT NOORD

ADVIES OP INITIATIEF VAN DE GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSCOMMISSIE

2 JUNI 2022

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

In het kader van haar opdrachten heeft de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC) de bevoegdheid om initiatiefadviezen uit te brengen over de dossiers die zij behandelt. Zij is van oordeel dat het project Metro Noord een integrerend deel is van de uitvoering van het plan Good Move en van het GBP (dat trouwens is gewijzigd om het traject ervan op te nemen). Aangezien de Commissie meer in het bijzonder bevoegd is voor kwesties in verband met de territoriale ontwikkeling, is zij rechtstreeks betrokken bij wat ongetwijfeld een van de grootste openbare investeringsprojecten sinds de oprichting van het Gewest is, en bij de vele gevolgen daarvan.

De Commissie is bijeengekomen op 21 en 28 april 2022, 12 en 17 mei 2022 en donderdag 2 juni 2022.

Na Beliris, de MIVB en het bureau Aries te hebben gehoord, brengt de Commissie op 2 juni 2022 unaniem het volgende advies uit.

CONTEXT

Van 7 maart tot en met 5 april 2022 werd het openbaar onderzoek gehouden voor de tweede fase van het Metro 3-project, dat de aanleg beoogt van een 4,5 km lange tunnel, zeven stations en een depot voor het stallen en het onderhoud van de metro's in Haren. Deze nieuwe tunnel is bedoeld als een verlenging van de bestaande tunnel die loopt van Albert (Vorst) naar het Noordstation, en die momenteel wordt omgebouwd van een premetro tot een metro.

De Commissie is van mening dat de duur van het openbaar onderzoek zoals thans bepaald in het BWRO onvoldoende is en dat het onderzoek eerder had moeten plaatsvinden om de autoriteiten en de Brusselse bevolking in staat te stellen een dergelijke vergunningsaanvraag met een bijzonder omvangrijke milieueffectenstudie (bijna 7.000 bladzijden, waarvan 595 bladzijden alleen al voor de niet-technische samenvatting) te raadplegen en te analyseren. Zij stelt voor dat bij de volgende wijziging van het BWRO rekening wordt gehouden met dit punt van zorg voor de toekomstige projecten, en dat tegelijkertijd de huidige procedures, die voor hetzelfde project overvullende milieubeoordelingen opleggen, worden vereenvoudigd. Grondige raadpleging over belangrijke dossiers, om een betere maatschappelijke participatie mogelijk te maken, moet gepaard gaan met een globale verkorting van de huidige buitensporig lange termijnen voor de afgifte van vergunningen.

De Commissie stelt vast dat het publieke en burgerlijke debat over de wenselijkheid van een dergelijke metro-infrastructuur van noord naar zuid er baat bij zou hebben als het in de toekomst in een zo vroeg mogelijke fase zou worden gevoerd, om te vermijden dat er weer geschillen opduiken wanneer een vergunning wordt aangevraagd voor een deel van de lijn. Dit vereist echter dat alle onderdelen van het dossier duidelijk op tafel liggen, en met name het geopende onderzoek van de opties die er zijn of zullen zijn. Op die wijze kunnen aanvullende opmerkingen nuttig blijken.

De Commissie heeft nota genomen van de besluiten die in dit stadium zijn genomen met betrekking tot de verwezenlijking van de Metro Noord. Zij steunt de investering in het openbaar vervoer en het streven van de Regering om dit te verbeteren. De Commissie is niet gekant tegen investeringen van het metro-type, maar wil van deze gelegenheid gebruikmaken om een aantal lessen te trekken en aanbevelingen te doen voor projecten van een dergelijke omvang.

ADVIES VAN DE GOC IN 2018

De Commissie herinnert eraan dat zij in haar advies van 15 maart 2018 over de ontwerpwijziging van het GBP de aandacht van de Regering reeds heeft gevestigd op tal van factoren. Aan veel ervan is geen gehoor gegeven.

Ze heeft de opmerkingen uit het openbaar onderzoek gedeeld:

- *het ontbreken van een kosten-batenanalyse;*
- *het ontbreken van een analyse van de mogelijkheden van de spoorlijn, die in het interne Brusselse netwerk zou moeten worden geïntegreerd (multimodaal knooppunt van Schaarbeek-reizigers, dienst naar Josaphat, ...), en die alternatieven voor het project zouden kunnen vormen;*
- *het ontbreken van een grootstedelijke visie;*
- *het uitblijven van antwoorden voor de lokale gebruikers van korte trajecten.*

De Commissie betreurt dan ook dat de sinds 2018 geformuleerde opmerkingen niet hebben geleid tot een open debat of een met redenen omkleed besluit.

ONTWIKKELING

In een streven naar een harmonieuze territoriale ontwikkeling zou de praktijk van vergelijkende studies hebben bijgedragen tot beter onderbouwde besluiten, zowel in dit dossier als in andere.

De Commissie merkt op dat de keuze van de Regering voor de aanleg van deze Metro Noord-as meer ingegeven is door de wens om de plaatselijke bevolking beter te bedienen en de socio-economische ontwikkeling van bepaalde gebieden te bevorderen, dan door de wens om een modal shift te bewerkstelligen, waarvoor andere gedeelten of andere bestemmingen zouden moeten worden ontwikkeld, die waarschijnlijk meer automobilisten ertoe zouden kunnen aanzetten om voor het openbaar vervoer te kiezen.

Zij is van mening dat haar opdracht haar ertoe brengt zeer alert te blijven voor de onontbeerlijke verbeteringen van het netwerk, zowel ondergronds als bovengronds, om de bereikbaarheid van alle Brusselse wijken te verbeteren (met name in het kader van de RPA's), een duurzame modal shift mogelijk te maken en het aantal inkomende verplaatsingen met de auto te verminderen.

Gezien het belang van dit historische dossier voor het Gewest vereisen bepaalde aspecten bijzondere aandacht, of het nu gaat om de governance of de wendbaarheid van het overheidsoptreden, en dit zowel om ervoor te zorgen dat het project zo goed mogelijk inspeelt op de huidige en toekomstige uitdagingen en zich aanpast aan veranderende contexten, als om verandering te brengen in de methodologie van de keuzes inzake de territoriale strategie.

- **Betreffende de noodzaak van een doeltreffende territoriale ontwikkeling**

De Commissie beschouwt haar opdracht als optreden als bewaarder van de strategische visie van het Gewestelijk Plan voor Duurzame ontwikkeling (GPDO). In dit perspectief wil zij voorkomen dat het Metro Noord-project ertoe leidt dat de aanvullingen op het project in kwestie niet worden bestudeerd. Denk onder meer aan:

1. de opwaardering van het gebruik binnen Brussel van de spoorlijnen, met name de lijnen die langs het grondgebied van Evere en Schaarbeek lopen. Ten minste één van de lijnen langs het station Schaarbeek-Vorming biedt, wegens de chronische onderbenutting ervan, de mogelijkheid om er een S-lijn (of GEN-lijn) aan te leggen en zo de hele westflank van het betrokken gebied te bedienen. Hetzelfde geldt voor de lijn die de twee gemeenten in kwestie en de Josaphatsite doorkruist. Die twee lijnen zijn met elkaar verbonden volgens het lusvormige project met de naam 'lijn 26'. Deze integratie zou een efficiënte dienstverlening mogelijk maken, met sterk verminderde infrastructuurwerken en veel lagere kosten. De Commissie betreurt het dat deze mogelijkheid zoveel achterstand oploopt bij de uitvoering ervan en dat het Gewest niet meer invloed heeft op de ontwikkeling van het spoorwegnet en de plaatselijke dienstverlening;
2. het behoud en de versterking van het aanbod van tram 55 door de capaciteit ervan te vergroten, en een dichter weefsel van het betrokken grondgebied door de aanleg van een of meer extra lijnen voor het openbaar vervoer om een bevredigende lokale dienstverlening te bieden in overeenstemming met de benadering van de '10 minutenstad'.

- **Betreffende stapsgewijs beheer van de totale investering**

De Commissie is van mening dat bij dit project, evenals bij de verwezenlijking van andere grootschalige infrastructuur, een zekere mate van budgettaire voorzichtigheid geboden blijft. Dit is gerechtvaardigd in het licht van het streven naar doeltreffendheid van de overheidsinvesteringen, in een context van schaarse middelen, en de noodzaak om de verwezenlijking van andere mobiliteitsinfrastructuren te garanderen en/of andere uitdagingen aan te gaan (op het vlak van energie, bijvoorbeeld). Bijgevolg:

1. De Commissie vraagt ervoor te zorgen dat er tijdens de werkzaamheden geen verslechtering van het aanbod voor de gebruikers optreedt;
2. De Commissie beveelt aan de mogelijkheid open te houden om het totaalproject te wijzigen of aan te passen in het licht van de prioriteiten en de middelen die in de loop van de tijd kunnen veranderen. Die flexibiliteit is nodig met het oog op de omwentelingen die zich vermenigvuldigen (klimaat, energie, pandemie, enz.);
3. In dit verband maakt zij zich zorgen om de nieuwe bewoners en werknemers in de 'strategische gebieden', met name die langs de middelste ring (Usquare, Reyers, Josaphat, enz.). De Commissie vraagt dat openbare of private verwezenlijkingen op deze sites gepaard gaan met een aanzienlijke verbetering van het aanbod van het openbaar vervoer.

Andere factoren zijn van invloed of zullen van invloed zijn op de ontwikkeling van de Brusselse context. Denk onder meer aan de demografische veranderingen, de manieren van werken, de mobiliteitsgewoonten en de woonvormen.